

Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen laeiksi henkilöstörahasolain ja valtion liikelaitoksista annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys n:o 262/1998 vp laeiksi henkilöstörahasolain ja valtion liikelaitoksista annetun lain 13 §:n muuttamisesta. Eduskunta, jolle työ-

asiainvaliokunta on antanut asiasta mietintönsä n:o 18/1998 vp, on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

henkilöstörahasolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 15 päivänä syyskuuta 1989 annetun henkilöstörahasolain (814/1989) 1 ja 2 §, 3 §:n 1 momentti, 5 §:n 1 momentti, 6 ja 7 §, 8 §:n 2 momentti, 10 ja 14 §, 15 §:n 1 momentti, 27 §:n 1 ja 2 momentti, 44 §:n 2 momentti, 9 luvun otsikko, 53 §:n 1 ja 3 momentti sekä 55 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 27 §:n 1 momentti osaksi laissa 1660/1995 ja 44 §:n 2 momentti laissa 237/1993, seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan suomalaiseen avoimeen yhtiöön, kommandiittiyhtiöön, osakeyhtiöön, keskinäiseen vakuutusyhtiöön, osuuskuntaan, säästöpankkiin, hypoteekkiyhdistykseen, vakuutusyhdistykseen, kaupparekisteriin merkittyyn taloudelliseen yhdistykseen, valtion liikelaitoksista annetun lain (627/1987) mukaiseen liikelaitokseen (*yri-tys*), valtion virastoon ja laitokseen (*virasto*) sekä yrityksen tai viraston palveluksessa olevien henkilöiden (*henkilöstö*) perustamaan henkilöstörahasoloon.

2 §

Määritelmää

Henkilöstörahasolalla tarkoitetaan yrityksen tai viraston henkilöstön omistamaa ja hallitsemaa rahastoa, jonka tarkoituksena on yrityksen tai viraston sille suorittamien voitto-

palkkioerien ja muiden tämän lain mukaisten varojen hallinta.

Voittopalkkioerällä tarkoitetaan tässä laissa rahasuoritusta, joka yrityksessä määräytyy olennaisesti tuloslaskelman tai siihen rinnastuvalla sisäisellä laskentatoimella tuotetun laskelman mukaisesta liikevoitosta lisättyinä poistoilla tai sen jälkeisestä toiminnan kannattavuutta osoittavasta erästä ja mahdollisesti lisäksi muista yrityksen toiminnan tehokkuutta osoittavista tekijöistä ja virastossa sen soveltaman tulospalkkausjärjestelmän mukaisista tulospalkkioista.

Kun tässä laissa jäljempänä mainitaan voittopalkkiojärjestelmä tai voittopalkkioerä, tarkoitetaan niillä virastossa tulospalkkausjärjestelmää ja sen mukaisesti maksettavia tulospalkkioita.

3 §

Jäsenet ja oikeuskelpoisuus

Henkilöstörahasoloon kuuluu yrityksen tai viraston koko henkilöstö, jollei 14 §:stä

muuta johdu. Henkilöstörahaston jäsenet eivät vastaa henkilökohtaisesti rahaston velvoitteista eikä jäsenyyteen saada liittää henkilökohtaisia velvoitteita.

5 §

Perustamisedellytykset

Yritykseen tai virastoon, jonka henkilöstöön kuuluu vähintään 30 henkilöä, voidaan perustaa henkilöstörahasto siten kuin tässä laissa säädetään. Rahasto voidaan perustaa myös tällaisen yrityksen tai viraston tulosityksikköön, jonka henkilöstöön kuuluu vähintään 10 henkilöä. Kahteen tai useampaan yritykseen voidaan perustaa yhteinen henkilöstörahasto vain, jos yritykset kuuluvat samaan konserniin. Mitä jäljempänä säädetään yrityksen henkilöstöstä, sovelletaan vastaavasti tässä tarkoitettuihin tulosityksiköihin ja konserneihin kuuluvaan henkilöstöön.

6 §

Järjestelmästä neuvottelu

Henkilöstörahaston perustamiseksi on yrityksen tai viraston ja henkilöstön käsiteltävä voittopalkkiojärjestelmän ja henkilöstörahaston perustamista yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain (725/1978) tai yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain (651/1988) mukaisella tai muulla yrityksen tai viraston ja sanotuissa laeissa tarkoitettujen henkilöstöryhmien sopimalla tavalla.

7 §

Yrityksen tai viraston päätökset

Yritys tai virasto päättää voittopalkkiojärjestelmästä ja sen soveltamisesta.

Voittopalkkiojärjestelmää on sovellettava viimeistään yrityksen tai viraston toiseen tilikauteen rahaston perustamisesta lukien. Yrityksen on velvoitettava tilintarkastajansa antamaan rahastolle 51 §:n 2 momentissa tarkoitettut lausunnot.

Voittopalkkioerän määräytymisperusteista tai niiden muutoksista yrityksen tai viraston on päätettävä ennen sen ajanjakson alkua,

joilta voittopalkkioerä suoritetaan. Asia on ennen päätöstä käsiteltävä 6 §:ssä säädettyllä tavalla.

8 §

Henkilöstön päätökset

Jos yrityksessä tai virastossa ei muuten voida selvittää, hyväksyykö henkilöstö ehdotuksen, on yrityksessä tai virastossa järjestettävä asiasta äänestys. Äänestyksen järjestämisessä on soveltuvin osin noudatettava, mitä työsuojeluvaltuutetun vaalista säädetään. Ehdotus katsotaan hyväksytyksi, jos enemmistö äänestykseen osallistuneista sitä kannattaa.

10 §

Säännöt

Henkilöstörahaston säännöissä on mainittava:

- 1) henkilöstörahaston nimi;
- 2) yritys tai virasto taikka sen tulosityksikkö, jossa rahasto toimii;
- 3) rahaston kotipaikkana oleva Suomen kunta;
- 4) periaatteet, joiden mukaan jäsenten osuudet jäsenosuuspääomaan määräytyvät;
- 5) rahasto-osuuden sidotun ja nostettavissa olevan osan määräytymisperusteet;
- 6) menettely rahasto-osuuksia nostettaessa;
- 7) milloin rahaston kokous pidetään ja miten kutsu toimitetaan;
- 8) varsinaisessa kokouksessa käsiteltävät asiat;
- 9) hallituksen jäsenten ja tilintarkastajien sekä mahdollisten valtuutettujen lukumäärä tai sen määräytymistapa sekä vaalitapa ja toimikausi; sekä
- 10) rahaston tilikausi.

14 §

Jäsenyyset

Yrityksen tai viraston palveluksessa olevat henkilöt tulevat henkilöstörahaston jäseniksi

työsuhteensa tai virkasuhteensa perusteella. Mitä tässä laissa säädetään työsuhteesta, on vastaavasti sovellettava työsuhteeseen rinnastettavaan palvelussuhteeseen.

Säännöissä voidaan määrätä, että säännöissä tarkemmin määritellyt määräaikaissa työsuhteessa tai virkasuhteessa olevat tai yrityksen tai viraston johtoon kuuluvat henkilöt eivät ole rahaston jäseniä.

15 §

Jäsenyyden alkaminen ja päätyminen

Henkilöstörahaa perustettaessa alkaa säännöissä määriteltyjen henkilöiden jäsenyys heti. Perustamisen jälkeen yrityksen tai viraston palvelukseen tulevien henkilöiden jäsenyys alkaa työsuhteen tai virkasuhteen alkamista seuraavan yrityksen tai viraston tilikauden alusta. Säännöissä voidaan määrätä muusta ajankohdasta kuitenkin siten, että henkilön, joka on ollut yrityksen tai viraston palveluksessa koko perustamista edeltäneen tilikauden, jäsenyys alkaa rahastoa perustettaessa ja että muiden jäsenyys alkaa viimeistään työsuhteen tai virkasuhteen alkamista seuraavan yrityksen tai viraston toisen tilikauden alusta.

44 §

Hallitus

Hallituksen jäsenen tulee olla rahaston jäsenen tai yrityksen tai viraston johtoon kuuluva henkilö. Vajaavaltainen taikka konkursissa tai liiketoimintakiellossa oleva ei voi olla hallituksen jäsenenä.

27 §

Osuuden suorittaminen työsuhteen tai virkasuhteen päätyttyä

Riippumatta siitä mitä rahasto-osuuden nostamisesta on säännöissä määrätty, osuus on suoritettava neljän kuukauden kuluessa seuraavasta arvonnäytyspäivästä luettuna siitä:

1) kun työsuhteen tai virkasuhteen päättymisestä on kulunut yksi yrityksen tai viraston täysi tilikausi jäsenen irtisanottua työsopimuksensa tai virkasuhteensa tai työnantajan irtisanottua tai purettua jäsenen työsopimuksen tai virkasuhteen työntekijän tai virkamiehen menettelystä johtuvasta syystä; taikka

2) kun jäsen on siirtynyt eläkkeelle, jäsenen työsuhde tai virkasuhde on päättynyt muusta kuin 1 kohdassa mainitusta syystä tai jäsen on kuollut.

9 luku

Henkilöstörahaa yritys- tai virastojärjestelyissä

53 §

Päätös rahasto-osuuksien siirtämisestä

Jos yrityksen tai viraston toiminta tai osa siitä siirretään harjoitettavaksi toisessa yrityksessä tai virastossa (*vastaanottava yritys tai virasto*), jossa on tai johon aiotaan perustaa henkilöstörahaa, voivat yrityksestä tai virastosta toiseen siirtyvät henkilöt päättää, että heidän rahasto-osuutensa siirretään toisen yrityksen tai viraston henkilöstörahaan tai uuteen perustettavaan rahastoon. Mitä tässä säädetään yrityksestä tai virastosta, sovelletaan vastaavasti tulosityksikköön. Säännöksiä voidaan soveltaa myös, milloin konserniin kuuluva yritys lakkaa olemasta

konsernin osa, jos konsernissa on useammalle yritykselle yhteinen henkilöstörahasto, sekä milloin yritys, jossa on henkilöstörahasto, tulee konsernin osaksi.

Jos rahasto-osuudet siirretään vastaanottavan yrityksen tai viraston olemassa olevaan rahastoon, on tämän rahaston hallituksen sekä yritykseen tai virastoon siirtyvien henkilöiden edustajien laadittava ehdotus siirron ehdoista ja siirtyvien henkilöiden oikeuksista rahastossa. Päätös siirrosta on pätevä vain, jos asiasta äänestettäessä vähintään kaksi kolmasosaa siirtyvien henkilöiden antamista äänistä on kannattanut ehdotusta ja vastaanottavan yrityksen tai viraston rahaston kokous on hyväksynyt ehdotuksen siinä järjestyksessä kuin sääntöjen muuttamisesta säädetään tai määrätään.

55 §

Purkamisperusteet

Henkilöstörahasto on purettava:

1) kun yritys on purkautunut tai katsotaan purkautuneeksi taikka asetettu konkurssiin tai kun virasto on lakkautettu;

2) kun henkilöstörahasto ei täytä tässä laisassa asetettuja vaatimuksia eikä asiantila ole korjaantunut työministeriön asettamassa määräajassa, joka voi olla enintään kolme vuotta; sekä

3) kun henkilöstörahaston kokous muutoin on päättänyt rahaston purkamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 1999.

Laki**valtion liikelaitoksista annetun lain 13 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään valtion liikelaitoksista 10 päivänä heinäkuuta 1987 annetun lain (627/1987) 13 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laissa 589/1992, uusi 7 a kohta, seuraavasti:

13 §

Hallitus

tösten rajoissa henkilöstörahastolaissa
 (814/1989) tarkoitetusta liikelaitoksen voitto-
 palkkiojärjestelmästä ja sen soveltamisesta;
 sekä

 Hallituksen tehtävänä on erityisesti: _____

 7 a) päättää eduskunnan 10 §:n ja valtio-
 neuvoston 11 §:n perusteella tekemien pää-

 Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 1999.

 Helsingissä 3 päivänä helmikuuta 1999
